

گفت و گو با اسما خواجهزاده که داستان پناهنده‌گی یک خانواده فلسطینی را ترجمه کرده است

تاریخ چند نسل درد

۱۴

مردم

گفت و گو با زهرا میرزاپور که با یک ایده خلاقانه به در آمد رسیده است

عکس بده عروسک بگیر!

اندیشه

رحیم‌پور از غدی در تبیین «گام دوم انقلاب»: کار عظیمی انجام شد؛ کار عظیم تری در پیش است

نبرد بی پایان برای عدالت

چهارشنبه گذشته، جلسه بررسی و تحلیل بیانیه «گام دوم انقلاب»، با سخنرانی حسن رحیم‌پور از غدی در دانشگاه علوم اسلامی رضوی برگزار شد. وی در این نشست، با بیان اینکه کار براندازی رژیم سیاسی پهلوی و نظام‌سازی، با وجود همه قدرتهای ضد رشد در ۴۰ سال گذشته انجام

شد، از جوانان حوزوی و دانشگاهی خواست تا خودشان را برای مرحله تمدن‌سازی اسلامی آماده کنند. صحبت‌های این استاد حوزه و دانشگاه در ادامه از نظراتی می‌گذرد. مرحله دوم انقلاب، مرحله تمدن‌سازی و رفع نقائص نظام‌سازی است. پروژه دولت‌سازی و جامعه‌پردازی با استانداردهای بالای اسلامی باید به دست نسل جوان صورت بگیرد؛ باید به این نکات واقف باشیم که...

ایستگاه

نگاهی به زمینه‌ها و شرایط شکل‌گیری نهضت تحریم تنباکو

وقتی که بیدار شدیم

خواندن

ایرانی‌ها و سماور

بسیاری از ابزارها و وسایل که امروزه از آن‌ها استفاده می‌کنیم، دارای پیشینه و تاریخچه‌ای طولانی هستند. برخی از این وسایل، برای نخستین بار از کشورهای دیگر وارد ایران شده بودند و به تدریج به خوبی در ایران جا باز کردند. از جمله این وسایل سماور است:

«آشنایی ایرانیان با سماور در ابتدای سلطنت ناصرالدین شاه یعنی اواسط قرن نوزدهم میلادی اتفاق افتاد. بدین ترتیب که از دربار فرانسه هدایایی برای شاه و صدراعظمش، امیر کبیر فرستادند که دو سماور یکی برای شاه و دیگری برای امیر جزو آن هدایا بود. سماور شاه نقره مطلقا و سماور امیر که کوچک‌تر بوده، نقره منبت بود. این سماور با عرق دو آتش، یعنی همان الکل گرم می‌شد. غیر از دو سماور مزبور در اوایل سال ۱۲۶۶ قمری، ملک‌التجار روسیه، ویش قرتسوف نیز سمآوری با یک دست ظرف چایخوری برای امیر ارغان فرستاد. امیر همان سماور رسیده از روسیه را به یکی از صنعتگران زبردست اصفهان سپرد تا نظیرش را بسازد. استاد اصفهانی از عهده آن خوب برآمد.»

عکس‌گرام

هدیه‌ای از جانب امام (رضاع) که گم شد

مسعود زاریان، مستندساز و دبیر جشنواره بهشت که روز گذشته اختتامیه‌اش برگزار شد، روایت جالبی از عکس حرم معروفی که روی پوستر این جشنواره نقش بسته بود، برای نخستین بار به اشتراک گذاشت و در اینستاگرامش پرده از راز این عکس برداشت و نوشت: «پوستر جشنواره بهشت بر پایه عکسی است از مریم آل مؤمن که قصه عجیبی دارد. پسر بچه‌ای که در عکس حضور دارد اسمش غلامرضا است و اهل شهرکرد. مادرش سال‌ها به امام (رضاع) توسل می‌کند و انتظار می‌کند تا خداوند این فرزند را روزی‌اش می‌کند. مادر او را هدیه امام (رضاع) می‌داند و اسمش را غلامرضا می‌گذارد تا همه عمر غلام زتوف باشد. غلامرضا پسر دوم فاطمه خاتم ۸۱ ساله‌ای است که اکنون باید حدود ۵۱ سال داشته باشد. سال ۸۲ یک هفته پس از آخرین سفر به مشهد، غلامرضا به طرز عجیبی در محل کارش (سد کارون) مفقود می‌شود. مادر غلامرضا سال‌هاست که چشم به راه بپرسی است که ناشنواست. از گذشته سه قطعه عکس به سبک زیارتی آن روزها یادگار سه سفری است که در پابوسی امام، نصب این مادر و فرزند شده است. عکس داخل پوستر، تصویر مشترک غلامرضا و فاطمه خاتمی است که با این عکس مدت‌هاست چشم به راه اوست.

به یاد شهید حسن طهرانی مقدم

اما تهیه و تولید موشک هم در آن بحبوحه که حتی خرید سیم‌خاردار برای ایران امری ناممکن بود، روایت جالبی دارد که با نام شهید حسن طهرانی مقدم گره خورده است. آموزش بدھیم، ایران موفق شد به واسطه لیبایی‌ها ۱۰ فرزند اسکاد بی‌تیپه کند. مه‌رمه ۶۲ تیمی از نیروهای سپاه پاسداران برای آموزش راهی سوریه شدند که فرمانده‌شان حسن طهرانی مقدم بود. او و نیروهایش ۲ ماه در سوریه آموزش دیدند و برگشتند. همزمان با برگشت آن‌ها امام خمینی (ره) به عراق هشدار داد که اگر به جنگ شهرها ادامه بدهد، مقابله به مثل می‌کنیم. برای مقابله به مثل پالایشگاه کرکوک انتخاب شد. ایرانی‌ها نخستین موشک را از شمال اسلام‌آباد در استان کرمانشاه شلیک کردند.

نگاهی به جنگ شهرها در دوران ۸ سال دفاع مقدس به بهانه سالروز آغازش

تولد توان موشکی

۱۳۶۶ و نیز همزمان با عملیات نصر ۴ و ۵ در تابستان این سال، جنگ شهرها به صورت مستمر از طریق عراق ادامه پیدا کرد.

موشک جواب موشک

قوانین بین‌المللی، حمله به مناطق مسکونی را در جنگ‌ها ممنوع کرده‌اند. دولت صدام مانند همه دولت‌های متجاوز، توجهی به قانون نکرد و با تهدید مردم غیرنظامی، ایران را تحت فشار قرار داد. ایران هم طبق همین قوانین بین‌المللی که حق پاسخ‌دادن به حملات عراق را داشت، برای نخستین‌بار، ۲۱ اسفند ۶۳ موشک زمین به زمین خود را روانه کرکوک کرد. دو روز بعد هم بغداد هدف این موشک‌ها قرار گرفت و بخشی از ساختمان مرکزی بانک رافدین منهدم شد. ورود موشک‌های زمین به زمین ایران منفرجه و خرابکاری اعلام کرد، اما خیلی زود روشن شد که این موشک‌ها با اصابت در جنگ شهرها و در آغاز کرد، جنگی که تا ۱۷ فروردین ۱۳۶۴ طول کشید. در این مرحله از جنگ شهرها، هواپیما داد که حملات خودش را قطع کند، ۲۹ شهر و چندین روستای کشور ۱۱۸ بار مورد حملات موشکی، هوایی و توپخانه‌ای عراق قرار گرفتند. آمار شهدای این مرحله از جنگ شهرها ۱۲۲۷ نفر و آمار مجروحان ۴۶۸۲ نفر اعلام شد. دوره دوم جنگ شهرها ۵ خرداد ۱۳۶۴ آغاز شد و تا ۲۴ خرداد ادامه پیدا کرد. در این مرحله نیز در مجموع ۲۷ شهر و چندین روستا ۱۰۵ بار توسط موشک، هواپیما و توپخانه مورد حمله قرار گرفتند و طبق آمار رسمی، ۵۷۰ تن شهید و ۱۳۳۲ نفر مجروح شدند. سومین مرحله از جنگ شهرها ۲ روز پس از آغاز عملیات کربلای ۵ از تاریخ ۲۱ دی ۱۳۶۵ آغاز شد و به مدت ۴۲ روز تا تاریخ ۳ اسفند تداوم پیدا کرد.

در این مرحله از جنگ شهرها، ۶۶ شهر و بخش کشور هدف بمباران هوایی و حملات موشکی عراق قرار گرفتند. آمار شهدا و مجروحان این دوره از جنگ شهرها ۳۰۵۰ و ۱۱ هزار و ۱۶۳ تن اعلام شده است. مرحله چهارم جنگ شهرها با اصابت نخستین موشک عراق به تهران در ۱۹ اسفند ۱۳۶۶ آغاز شد. وجه تمایز مرحله چهارم جنگ شهرها با مراحل پیشین استفاده از موشک‌های دوربرد است که از این طریق توانست پایتخت ایران را مورد هدف قرار دهد. با شروع عملیات کربلای ۸ در ۱۸ فروردین ۱۳۶۶ و در جریان عملیات کربلای ۱۰ در ۲۵ فروردین ۱۰ اردیبهشت

کمالی: وسط دعوی سرخایی‌ها بر سر حرکت دپیروز فرهاد مجیدی و سسرزی‌بی پایان این بازیکن فوتبال توسط برخی کاربران، ماجرای پیامک‌های دستکاری شده و اول شدن برنده‌باش به جای نود در نظرسنجی صداسیما، عده زیادی از آن‌هایی که دهه ۶۰ و موشکیاران شهرها را درک کرده‌اند، نگذاشتند وسط این هیاهوی رسانه‌ای، یکی از قدرنادیده‌ترین و مخفی‌ترین اتفاقات هشت سال دفاع مقدس فراموش شود و با این نوشته‌ها به استقبالش رفتند: «هنوز صدای موشکی که به‌خونه همسایه کوچ‌پشتی مون خورد یادمه. وقتی جنازه عاطفه همکلاسیم روز از زیر آوار در می‌آوردند، من اونجا بودم و از نزدیک دیدمش. آن صحنه رو هنوز یاد نمیره!» «صدای اژیر قرمز و جیغ مادر موقع شنیدن موشک هنوز تو گوشمه. یک‌وقت‌هایی کاپوستش رو می‌بینم.» «از زمانی که صدام جنگ شهرها رو آغاز کرد تا روز آخری که دیگه گفتن خبری از بمب و موشک روی شهرها نیست، یک شب خواب راحت به چشم‌امون نیومد. همش می‌ترسیدیم که خواب بمونیم و یک موشک بیفته روی خونمون و خلاص.»

ما هم به همین بهانه و در سالروز آغاز جنگ شهرها توسط عراق نگاهی به این واقعه تاریخی کمتر شنیده شده از جنگ برداختیم. جبران ناتوانی در نبرد رودررو با موشکیاران مردم بی‌دفاع با آغاز فصل زمستان و احتمال اجرای عملیات جمهوری اسلامی، که در منطقه جنوب در موقعیت مناسب فصلی انجام می‌گرفت، زمزمه‌های تازه‌ای مبنی بر احتمال گسترش حملات عراق به نفتکش‌ها و حمله به شهرها و اماکن غیرنظامی آغاز شد. عراق در آبان ۱۳۶۳ به طور رسمی اعلام کرد که اماکن غیرنظامی ایران را هدف حمله قرار خواهد داد. البته در تمام طول هشت سال دفاع مقدس، شهرهای مرزی کشور آماج حمله موشک‌های عراق قرار داشتند و روزانه بمباران و موشکیاران می‌شدند، اما برد این موشک‌ها آن قدر نبود که به مرکز کشور برسند. این تهدید که بعدها تحقق یافت در عین حال که به منزله تشدید فشار به ایران و در نتیجه، گسترش دامنه جنگ بود، نشان دهنده ناکامی راهبرد عراق در مراحل پیشین نیز بود. در ماه‌های پایانی جنگ و به لطف حمایت‌های همه جانبه کشورهای اروپایی از صدام حسین و ارتشش، فناوری‌های پیشرفته‌ای در اختیار حزب بعث عراق قرار گرفت. حملات موشکی تا مرکز کشور گسترش یافت و اصفهان، تهران و قم هدف بیشترین موشک‌پراکنی‌های

سینما و سینما

سید محمود رضوی پس از اهدای پنج سیمرغ به آستان امام هشتم: جای جوایز سینمایی در موزه آستان قدس خالی بود

سیمرغ‌ها به پابوس آمده‌اند

سید محمود رضوی، تهیه‌کننده فیلم «ماجرای نیمروز: رد خون»، درباره انگیزه‌اش از اهدای جوایز سینمایی خود به موزه حرم مطهر رضوی، به خبرنگار قدس گفت: در موزه آستان قدس جای جوایز سینمایی خالی بود و با این کار می‌خواستم که مسیر اهدای جوایز و آثار سینمایی به موزه آستان قدس گشوده شود تا بقیه هنرمندان و سینماگران هم که علاقه‌مند به تقدیم جوایزشان هستند، این کار را بکنند. رضوی تأکید کرد: اهدای جوایز به موزه حرم، افتخاری برای من است چون دوسال پیش این موضوع را مطرح کردم و درخواست آن را دادم ولی شرایطش فراهم نشده بود تا اینکه اکنون محقق شد و در این مراسم، سیمرغ‌هایم را به موزه حرم رضوی اهدا کردم. سینماگران در موزه آستان قدس رضوی، جایی نداشتند و دوست داشتم که

آغازگر این مسیر باشم تا بقیه هم به این مسیر بیایند. افتخار ماست که در گوشه‌ای از حرم، جوایزی متعلق به سینماگران باشد. وی درباره فقر آثار سینمایی در حوزه امام رضاع گفت: روایت داستان‌های به روز حوزه امام رضاع (رضاع) به دلیل محدودیت‌هایی که در اجرای کار در حرم وجود دارد، با سختی همراه است و دوستان فیلمساز از نزدیک شدن به آن پرهیز می‌کنند. ضمن اینکه نزدیک شدن به موضوعات خاصی همچون...

مجازآباد

بهانه‌های بنی اسرائیلی

چندی پیش دیوارنگاره میدان ولیعصر تهران در فضای مجازی جنجالی شد و تعدادی از کاربران و فعالان مجازی و رسانه‌ای نسبت به طراحی آن اعتراض کردند. محمود رضوی با انتشار تصویری از دیوارنگاره جدید میدان ولیعصر که توسط خانه طراحان انقلاب اسلامی طراحی شده و حال و هوای عید دارد، بسا کنایه به بهانه‌های بنی اسرائیلی برخی از فعالان مجازی نسبت به دیوارنگاره‌های میدان ولیعصر در اینستاگرامش نوشت: «بینیم این دفعه به چی گیر خواهند داد! احتمالاً فعالان محیط زیستی به خاطر ترویج استفاده از ماهی قرمز و ظلم به این حیوانات توبیت بزندان!»

طعم شیرین مادری صفحه مجازی ریخته‌مناسب به دفتر حفظ و نشر آثار آیت‌الله خامنه‌ای عکس‌نوشته‌ای از بیانات رهبر انقلاب درباره علم آموزی و تحصیل بانوان را با عنوان «مزه شیرین مادری؛ مامان بشی، شادتر میشی» منتشر کرد. در متن کامل این عکس‌نوشته آمده است: «رهبر انقلاب: تبلیغ نکنند که با حفظ حجاب، با حفظ عفت، با خانه‌داری و با تربیت فرزند، انسان نمی‌تواند کسب علم کند. ما امروز بحمدالله جقدر زنان دانشمند و عالم در رشته‌های مختلف در جامعه‌مان داریم: دانشجویان کوشا و با استعداد و با ارزش، فارغ‌التحصیلان سطح بالا، پزشکان ممتاز و تراز بالا!»

بی‌تدبیری مسئولان

چند روزی است که اخباری درباره افزایش ۲۰ درصدی حقوق دولتی‌ها توسط مجلس به گوش می‌رسد. مریم دهقان -خبرنگار- با انتقاد از این تصمیم مجلس در حساب کاربری توئیتر خود نوشت: «افزایش ۲۰ درصدی حقوق دولتی‌ها توسط مجلس، نشانه بی‌تدبیری مسئولان نسبت به قشر کم‌درآمد است. کسی که یک میلیون و ۵۰۰ حقوق می‌گیرد، یعنی ۳۰۰ هزار تومان افزایش و کسی که ۲۰ میلیون یعنی ۵ میلیون افزایش، با این حساب پولدار، پولدار تر می‌شود و فقیر، فقیر تر.»

لاس وگاس یا تهران؟!

روز گذشته فیلمی از سالن مد و لباس در یکی از خیابان‌های شمال تهران در فضای مجازی منتشر شد. لباس‌های عجیب و غریب و نامتعارف مدل‌های مرد و زن این فشن شو که به گفته کاربران فضای مجازی متعلق به یکی از آف‌آفاده‌های معروف است، بلافاصله سوزه شبکه‌های مجازی شد. یکی از کاربران نوشته است: «اینجا شوی لباس در لاس وگاس نیست! همین لوسان خودمان است. به نظر شما لوسان هم جزو جمهوری اسلامی است یا نه؟ اونجا پناهگاهی درست کردند برای کثافتکاری‌ها، خرج کردن پول مالیات من و شما!

حاشیه

عروسک‌های محلی؛ گنجینه‌های فراموش شده

عروسک‌های بومی ایران زمین، روایت‌های کودکانه را در سینه خود حبس کرده و در هزاره‌های تاریخ رو به فراموشی هستند.

در سال‌های دور عروسک‌های دست‌ساز بسیار مرسوم بود و در اغلب خانه‌ها در دست کودکان به چشم می‌خورد اما امروزه شکل و نوع اسباب بازی‌ها نیز به فراخور زندگی امروزی دستخوش تغییراتی شده است و هر روز اسباب بازی‌های جدیدی وارد کشور می‌شود که با باخته ارزش‌های غیریومی جایگزین آن شود.نکنه قابل توجه در این رابطه که از اهمیت خاصی برخوردار است، فراموشی آداب و رسوم و فرهنگ بومی مناطق مختلف کشور در پی منسوخ شدن عروسک‌ها و نمادهای محلی این مناطق است.ایران از قرن‌ها پیش از عروسک‌هایی که مایه دارتر از عروسک‌های غربی برخوردار بوده است. عروسک‌های جان امروزه روایت‌های کودکانه را در سینه خود حبس کرده و در هزاره‌های تاریخ رو به فراموشی هستند.ایران در زمره کشورهایی است که سابقه طولانی و غنی در زمینه افسانه‌ها، ضرب المثل‌ها، مثل‌ها و قصه‌ها دارد و ضروری است تا با حفظ نمادهایی همچون عروسک‌های محلی که حامل و پیام رسان این افسانه‌ها هستند در حفظ و پایدشت فرهنگ بومی و ملی خود گام‌هایی بیشتری برداشته و کودکان و نوجوانان را با این گنجینه‌های ارزشمند بیش از پیش آشنا کنند.مبارک، نخودی، لعبتک، پوتک، مالوکان، وغ وغ ساهاب، قارقاق، طبلک، سنگ صبور، آهو و پره، ججج ویچی و بازیازک از جمله عروسک‌هایی هستند که در ورای خود افسانه و حکایتی طول و دراز برای مخاطبان به تصویر کشیده و اندیشه‌ای را در ذهن مخاطب خود می‌پروراند که متأسفانه امروزه بیشتر این عروسک‌ها نقش گذشته خود را از دست داده و غبار فراموشی بر آن‌ها نشسته است.

«بازیازک» عروسک کهن ایرانی

«بازیازک» از نخستین عروسک‌های ایرانی، متعلق به منطقه بختیاری است و تنها عروسکی است که دست‌هایش تکان می‌خورد، در فرهنگ بختیاری قدیم، این عروسک به همراه چهیزیه دختران به خانه عروس فرستاده می‌شده است. امروز ساخت این عروسک منحصر به تاج ماه حیدریان گل سفیدی است که در منطقه گل سفید مشایخ شهرستان کیار سکونت دارد و ساخت این عروسک بومی را همچنان ادامه می‌دهد. عروس «بازیازک» در شهریور سال ۱۳۹۴ به شماره ۱۰۹۵ به عنوان یکی از آثار معنوی کشور در میراث ملی به ثبت رسیده است.

«مبارک» عروسک اعترازی

مبارک یکی از شخصیت‌های نمایش‌های عامیانه است که همواره با نام‌هایی چون «مبارک» و «یاقوت» میان مردم شهرت دارد. او با صراحت، طنز و شیفتهی ظریف، سال‌های سال محور اصلی تصادمات خنده‌آور در خیمه شب بازی بوده است. او دارای شخصیتی شوخ طبع و جسور بوده و مسائل سیاسی و اجتماعی را با گفتاری طنزآمیز و جمله‌هایی نیش دار بیان می‌کرده است. شخصیت دوست داشتنی او موجب رونق خیمه شب بازی شده است.در خیمه شب بازی مردی به نام مرشد کنار خیمه می‌نشست و با تنبک، موسیقی ضربی می‌نواخت. مرشد گاهی هم آوازهای محلی می‌خواند یا این وظیفه را به پچه مرشد می‌بسپرد. گفته‌های عروسک‌ها بخصوص مبارک نامشخص و خنده دار بود، زیرا از صغیر و داماد گفت‌گو می‌دادند. این عروسک به شکل سفارشی ساخته می‌شده است. «بی» در لهجه دزفولی به معنی «عروس» است و این عروسک یک لباس عروس هم پوشیده؛ دلیل قرار دادن عروسک در چهیزیه عروس این بوده که آن زمان به عروسک «سنگ صبیر» یا «سنگ صبور» هم می‌گفتند.

«بی» سنگ صبور عروس‌های دزفولی

عروسک «بی» را در چهیزیه عروس و داماد دزفولی قرار می‌دادند. این عروسک یک نوع عروسک ایبیتی است و با یک بند آن را آویزان می‌کردند و همراه با داماد و چند وسیله دست ساز دیگر، آن‌ها را به عنوان زینتی اتاق عروس و داماد قرار می‌دادند. این عروسک به شکل سفارشی ساخته می‌شده است. «بی» در لهجه دزفولی به معنی «عروس» است و این عروسک یک لباس عروس هم پوشیده؛ دلیل قرار دادن عروسک در چهیزیه عروس این بوده که آن زمان به عروسک «سنگ صبیر» یا «سنگ صبور» هم می‌گفتند.

«چولی قرک»؛ عروسک طلب باران

در گذشته‌های نه چندان دور برای دفع خشکسالی مراسمی تحت عنوان کلی «طلب باران» یا «باران خواهی» درروستا‌های خراسان اجرا می‌شده است. «چولی قرک» عروسکی است با بدنه‌ای چوبی که بر آن لباس می‌پوشانند تا به صورت آدمکی پارچه‌ای،درآیند و با یک پتک را روی چوب می‌انداختند به عنوان «چولی قرک». و جالب آن که اغلب زنان آن را می‌ساختند.نحوه اجرای این مراسم به این صورت بود که در سال‌های خشکسالی در اواخر فصل زمستان و اوایل فصل بهار، بچه‌ها عروسک «چولی قرک» را در کوچک‌های شهر یا روستاها می‌گرداندند و جلو هر خانه‌ای، می‌ایستادند و شعرهایی در طلب باران می‌خواندند. صاحب خانه به کودکان معمولاً مقداری شیرینی و آجیل می‌داد و روی چولی قرک آب می‌پاشید.کودکان شیرینی و نقل جمع آوری شده را بین خود تقسیم می‌کردند و سپس به مظهر قنات می‌رفتند و برای ماهی‌های داخل قنات نان خرد می‌کردند تا ماهی‌ها نیز برای طلب باران دعا کنند.

«چمچه گلین» عروسک طلب باران

در «چمچه گلین» هم از یک ملاقه چوبی و مقداری پارچه ساخته شده و در سال‌های گذشته از «چمچه گلین» به عنوان عروسک طلب باران هم یاد می‌شده است. مردم این عروسک را درست می‌کردند و در کنار آن با پختن آش دوغ و توزیع آن در سراسر روستا و منطقه از آسمان طلب باران می‌کردند.عروسک «چمچه گلین» از عروسک‌های ارزشمند و بومی چهارمحال و بختیاری است.

گفت و گو با زهرا میرزاپور که با یک ایده خلاقانه به در آمد رسیده است

عکس بده عروسک بگیر!

آن وسط چه اتفاقی افتاد که همه دلخوشی‌ها و دلپسنگی‌هایی که داشتیم را یکی یکی کنار گذاشتیم! اگرچه حالا همه آن‌ها برگشته‌اند؛ علاقه به عروسک و شعر و هنر.

چرا رشته مهندسی صنایع را انتخاب کردید؟

از رشته ریاضی به این رشته رفتم. البته می‌خواستیم در دانشگاه طراحی لباس بخوانیم ولی چون در زنجان چنین درس و دانشکده‌ای وجود نداشت و من هم به خانواده وابسته بودم و نمی‌توانستم جای دیگری دانشگاه بروم، همان مهندسی صنایع را انتخاب کردم. از اطرافیان پرسیدم آسان‌ترین رشته ریاضی چیست؟ گفتند مهندسی صنایع. من هم مهندسی صنایع را خواندم تا آسان باشد و بتوانم در کنارش هنرم را ادامه بدهم.

یعنی می‌دانستید که به‌ عالم هنر برمی‌گردید؟

به صورت دقیق نه. مثلاً یک مدت می‌خواستیم سسم طراحی بروم، مقداری هم پیش رفتم اما نشد. سه‌چهار ترم از دانشگاه گذشته بود که به صورت نیمه حرفه‌ای کار عروسک سازی را شروع کردم. اصلاً هم به فروش و درآمدزایی از این راه فکر نمی‌کردم. ولسی وقتی اطرافیان استقبال کردند ادامه دادم.نخستین نفری که از من عروسک خرید، معلم مدرسه خواهرم بود. بعد از آن یک صفحه در اینستاگرام زدم و عکس‌ها را آنجا گذاشتم. حتی اینجا هم به فکر فروش و درآمدزایی به این شکل نبودم؛ فقط دوست داشتم دیده شوم، ولی خب خدا را شکر به درآمدزایی هم رسید.

نخستین تجربه‌های عروسک‌سازی را یادتان هست؟

بله، در دوران راهنمایی با پارچه‌ای که خالهام هدیه داده بود، عروسک دوختم؛ بعد از آن تا ترم چهار دانشگاه هیچ عروسکی نساختم. جالب است بدانید من حتی کار بسا چرخ خیاطی را بلد نبودم. اوایل فقط با دست کوک می‌زدم و عروسک می‌ساختم اما بعد مادرم کار با چرخ را به من آموزش داد.

خاله تان ناراحت نشدند که هدیه‌اش را تکه باره کردید؟

نه؛ کوچک بسودم. یعنی اول راهنمایی بودم که از پارچه آن یک جوجه و خرگوش ساختم. ساخت عروسک بعدی افتاد به سال آخر دانشگاه. آن سال عروسک نمدی ساختم. ولی نمود، چون خیلی ابتدایی بود، من را راضی نمی‌کرد. ساختن عروسک با نمق جزو صنایع دستی کشور روسیه است. آن موقع در اینستاگرام صفحه‌های روسی را نگاه می‌کردم و سعی می‌کردم از روی آن‌ها عروسک بسازم. خیلی خراب کردم تا بتوانم عروسک بسازم. شما فکر کنید هزار تا الگو زدم تا آخر همانی شد که می‌خواستم.

نخستین عروسک‌هایی که فروختید همان نمدی‌ها بودند؟

بله. اما نمود پارچه‌ای است که برز دارد. من هم

بعضی‌ها می‌گویند برای موفقیت حتماً باید بودجه زیاد و وسایل مجهز و زیادی داشته باشید. برای شما هم همینطور بود؟

شاید باورتان نشود اما چرخ خیاطی که با آن کار می‌کنم، چهیزیه مادرم است و خیلی قدیمی است. من عمده کارهایم را، حتی بعد از اینکه چرخ خیاطی جدید خریدم، بسا همان چرخ خیاطی قدیمی انجام می‌دهم. بعضی‌ها می‌گویند تو خیلی پول داشتی که این کار را انجام دادی اما زمانی که من کار را شروع کردم زیر ۵۰ هزار تومان پول داشتم.

کلاس خیاطی هم رفتید؟

نه، اوایل به‌ خاطر اینکه من هیچ کاری با چرخ خیاطی بلد نبودم، لباس عروسک‌ها را مادرم می‌دوخت اما حالا مادرم می‌گوید تو روی دست من زده‌ای! البته در ابتدای کار خیلی سختی کشیدم و حتی چرخ خیاطی چندبار دستم را دوخت و زخمی شدم. اما الان کاملاً مسلط شده‌ام.

این نگاه خیلی مهم است که پیشرفت لزوماً به پول و امکانات بستگی ندارد.

من و برادرم، بسا اینکه پدرم مدیرکل یکی از اداره‌های زنجان است، هیچ وقت نخواستیم که ایشان برای ما کار جور کنند. دوست داشتیم توانایی خودمان را افزایش بدهیم. با اینکه فامیل‌های ما کلاً کار اداری دارند اما من و برادرم به سمت یادگیری یک حرفه رفتیم.بعضی‌ها وقتی وضعیت الان من را می‌بینند می‌گویند ما هم برویم عروسک ساز بشویم، اما هم هنرش را ندارند و هم از سختی‌هایی که من کشیدم خبر ندارند. به نظر من خیلی مهم است کاری را شروع کنی که استعداد و توانایی آن را داشته باشی. اینکه فلائی اینقدر پول در می‌آورد پس من هم بروم همان کار را انجام بدهم درست نیست. خیلی با من حرف می‌زنند و دوست دارند مثل من کارشان بگیرد و موفق شوند. اما بیشترشان استعداد هنری ندارند و می‌خواهند بدون پشتوانه یا پدر در این مسیر بگذرانند. حرف من این است که حداقل بروند و آموزش ببینند.

حرف من با مادران و پدران این است که خواهش می‌کنم این همه روی درس و دانشگاه زوم نکنید. ببینید واقعاً فرزندتان چه استعدادی دارد و سعی کنید همان را پرورش بدهید.اگر نوجوان‌ها و جوان‌ها روی استعدادشان سرمایه‌گذاری کنند به شما قول می‌دهم که قطعاً در نهایت به درآمد می‌رسند.

برنامه ندارید کارگاه بزیند؟

من الآن، جدا از زمان تفریح و باشگاه، می‌توانم یکی دو تا عروسک بسازم. اما استقبال و سفارش خیلی خیلی زیاد است و من همیشه تا دوه، سه ماه جلوتر تمام وقتم زروو شده است. مثلاً همین الان تا اواسط اردیبهشت سال بعد زمانم زروو شده است.

برای همین خیلی دوست دارم کارم را گسترش بدهم و افراد بیشتری را برای همکاری در کنارم داشته باشم. اما چون حساس هستم و روی جزئیات دقت می‌کنم، کمتر کسی را پیدا می‌کنم که با استانداردهای من هماهنگ باشد. حدود دو ماه است که دختری به من کمک می‌کند و کارهایم سرعت بیشتری گرفته است. خودم هم دوست دارم با اضافه کردن همکاران بیشتر بتوانم هم کار آفرینی داشته باشم و هم کارگاه را گسترش بدهم.

تا حالا به صادرات به کشورهای دیگر هم فکر کردید؟

بله. اما فعلاً زمانم خیلی کم است و می‌خواهم پاسخگوی سفارش‌های فعلی باشم. بیکار که در نمایشگاهی فروش حضوری داشتم حس خیلی خوبی رفتم. چون از نزدیک با واکنش و حس کسانی که عروسک‌ها را می‌خرینند آشنا می‌شدم و واقعاً جذاب بود. خارج از کشور هم نمایشگاه‌های زیادی هست که می‌توانم در آن‌ها شرکت کنم. منتها رفق و آمدن آن کمی سخت است، اما اگر شرایطش فراهم شود خیلی دوست دارم عروسک‌ها را به‌نمایشگاه‌های خارج از کشور هم ببرم.

وقتی می‌دیدم قیافه عروسک‌ها پرز دارد، بدم می‌آمد. خیلی دنبال پارچه خوب گشتم؛ پارچه‌ای که رنگ بدن باشد و بتوانم برای عروسک استفاده کنم. اما هرچه می‌گشتم پیدا نمی‌کردم. تا اینکه برای زیارت به مشهد آمده بودم و آنجا توانستم نخستین پارچه‌ها را که دلخواهم بودند، تهیه کنم.

پس به نوعی کار تان از مشهد کلید خورده است.

بله. یادم می‌آید وقتی عروسک‌های جدیدم را برای فروش گذاشتم خیلی زودتر از آن‌ها فروش رفتند. سال ۹۳ بود که نخستین عروسک را ۶۰ هزارتومان فروختم. آن زمان نسود نداشتم. پارچه و مواد ساخت عروسک خیلی گران بود. خانواده برای اینکه من روحیه‌ام را از دست ندهم هر چیزی که لازم داشتم را خودشان می‌خریدند تا پول مشتری برای من بماند.

چرا عروسک‌های شما اینقدر کوچک‌اندا؟

من از همان چجگی عاشق چیزهای کوچولو بودم. مجسمه‌های کوچولو، عروسک‌های کوچولو و… حتی یک کلکسیون از این جور چیزها داشتم. اوایل که کارم را شروع کردم به درخواست مشتری‌ها، عروسک‌های بزرگ ۵۰ سانتیمتری هم می‌دوختم. ولی آن لذتی که باید را نمی‌بردم. حتی اگر مشتری از کارم راضی بود، چون خودم دوست نداشتم لذت نمی‌بردم. برای همین سعی کردم سایز عروسک‌ها را کوچک‌تر کنم. الان بزرگ‌ترین سایز عروسک‌های من ۲۵ سانتیمتر است. هرچقدر هم مشتری اصرار کند ساخت عروسک بزرگ را قبول نمی‌کنم. نخستین کسی که در ایران تا این حد سایزهای کوچک کار کرده

من هستم. برای همین از همان اول کسانی که مثل من چیزهای کوچک دوست داشتند از کارم خیلی استقبال کردند و تا الان هم مشتری‌های خودم را دارم. هر کس عروسک کوچک بخواد به من سفارش می‌دهد.

یکی از کارهای جذاب شما ساختن عروسک از روی عکس‌هایی است که برایان می‌فرستند. اینن ایده چطور به ذهنتان رسید؟

همان اوایل فعالیتم بود که یکی از مشتری‌هایم که دخترخانمی بود، خیلی اصرار داشت برای دوستش، عروسکی مشابه عکسش بدوزم. چون آن زمان این کار مرسوم نبود، ترسیدم شاید نتوانم انجام بدهم. اما خیلی اصرار کرد و من هم قبول کردم. از آن کارم، به دلیل اینکه آن موقع چنین کاری انجام نشده بود، خیلی خیلی استقبال شد. از آن زمان تا همین حالا بیشتر سفارش‌هایی که می‌گیرم ساختن عروسک از روی عکس است. اگرچه خیلی سخت است و خرید پارچه‌ها و وسایل مورد نیاز برای شبیه شدن به آن عکس‌ها خیلی راحت نیست، اما مادرم هم به من کمک می‌کند. کارم خیلی لذتبخش است و آن را دوست دارم. بعدها آن دخترخانمی که با اصرار او عروسک‌های مشابه عکس را شروع کردم دیدم و از دیدنش خیلی خوشحال شدم؛ چون اگر اصرار او نبود شاید من به این جایگاه نمی‌رسیدم.

یادداشت

عاطفه جعفری

نگاهی به تازه‌ترین اثر سیدرضا محمدی

رنج یک ملت

شده و تاکنون مجموعه‌های «سه پلک مانده به شب»، «بازی با عزرائیل»، «رقص باد» به همراه مجموعهٔ پایانی‌اش «روح اندوهگین یک شاعر» از او منتشر شده است.

«روح اندوهگین یک شاعر» ۲۰ شعر از اشعار سیدرضا محمدی را در خود گنجانده است که شامل قصیده، غزل، مثنوی و غزل مثنوی‌های این شاعر است.

این کتاب را می‌توان کتاب پیغمبری رنج کشیده دانست که رسالتش چیزی نیست مگر رساندن فریاد یک ملت غریب به گوش اکثریت. شعرهای این کتاب، به‌هیچ وجه فردی نیست؛ شاعر در انزواي خودش ننشسته تا جزئیات جهان را از دریچهٔ خودش به خورد مخاطب عام یا خاص بدهد. به تعبیر خودش: «شاعر در غار زندگی نمی‌کند که از جامعه جدا باشد.»

سیدرضا محمدی آنجایی به حرفش جامه عمل می‌پوشاند که بخش اعظم و بلکه تمام سروده‌های کتابش را درد جامعه‌پیموشن تشکیل داده است. که اساساً از آن به «شعر مهاجرت» یاد می‌کنند. اما گاهی عدم رعایت حال مخاطب در این کتاب دیده می‌شود. فرض کنید کارگردانی قرار است فیلم ضد جنگ بسازد؛ کافی است دوربین را یک جای معین بگذارد و از سیاهی‌ها، تپاهی‌ها و خشونت حاکم تصویر بردارد. بدون هیچ نقطه سفیدی و نکته مثبت و برداشت خوبی از جنگ. شعر مهاجرت هم اهدافی دارد، از جمله واگویی غریب و رنج و تنگ و این قبیل مسائل درآورد که بهانه سرایش و چاپ این کتاب نیز همین‌هاست. اما اینجا هم اگر شاعر دوربینش را زوم کند روی دردها، رنج‌ها و سیاهی‌هایی مثل جنگ، مرگ، کزاز، سرطان، غریب و… بدون آنکه از هیچ نقطه سفیدی دم بزند (حیات، زندگی، سلامت، عشق…) مخاطب رفته رفته احساس خودگی و خستگی می‌کند و از شنیدن یکباره این‌همه لفظ سیاه خسته می‌شود. فرض کنید ما فقط آنتاگونیست داشته باشیم و در بافت روایی شعرمان هیچ قهرمان یا ارزشی پیدا نشود. (به استثنای موارد نادری مثل غزل بانوی گلخانه ورامین، که در همان غزل هم قافیه گل سه بار تکرار شده است.)

با این همه اما سیدرضا محمدی، در انتخاب واژگان غرض خاصی را دنبال می‌کند؛ او سعی دارد از واژه‌های باصالت سرزمینش استفاده کند تا هر چه بیشتر به رساندن و القا شعرش به ذهن مخاطب کمک کند. واژه‌هایی نظیر: سرچی، چلس، کله منار، پخسه، زینه، راگ، بیروی و…

خبر

روایت دیدار با بانوی شاعر

به مناسبت میلاد حضرت زهرا(س)

مجموعه شعری که پیدا شد

کردند. این برنامه با هماهنگی اداره هنر و ادبیات معاونت فرهنگی اجتماعی سپاه پاسداران صورت گرفت.

بر اساس این گزارش در این دیدار رضا اسماعیلی، عباس براتی‌پور، مهدی بوشهریان، رضا اسماعیلی، قاسم صرافان، رضا رسولی، فاطمه نائی‌زاد و فاطمه افشاریان حضور داشتند.

ایثار را باید از سیمین دخت وحیدی آموخت

رضا اسماعیلی در این دیدار اظهار داشت: ایثار را باید از خانم وحیدی آموخت، چرا که ایشان هر سال نوبت شعروانی خود را به جوان‌ترها می‌دهد و این باید برای دیگران که تأکید دارند هر سال در دیدار با رهبر انقلاب حضور داشته باشند، نوعی درس است.

وی ضمن اشاره به دوران دفاع مقدس اظهار داشت: یادم هست در آن زمان شعروانی‌های بسیاری داشتیم. حتی یک سال کنگره شعر برگزار کردیم و پس از جنگ، بازدید از مناطق جنگی را در کنار خانم وحیدی تجربه کردم. خانم وحیدی و سپیده کاشانی دو شاعر شاخص دهه اول انقلاب هستند که اشعار ایشان در مجله زن روز و فصلنامه هنر منتشر می‌شد. یادم هست که در هر شماره یک شعر از خلم وحیدی و کاشانی منتشر می‌شد.

شاعری که در نقاشی هم قلم‌توانمندی دارد

رضا اسماعیلی با بیان اینکه سیمین‌دخت وحیدی علاوه بر شعر، نقاشی چیره‌دست است، گفت: برای مجله شاهد به منزل خانم وحیدی آدمم تا با ایشان مصاحبه‌ای داشته باشیم. یادم هست دهه اول انقلاب بود. در منزل ایشان تابلوهایی از نقاشی که به واسطه هنر ایشان پدید آمده بود، نصب شده بود. متوجه شدم ایشان علاوه بر شعر نقاش زیردستی است.

کتابی که ۴۶ سال توقیف بود

وی افزود: زبان خانم وحیدی به روز و با طراوات است. «لله‌های داغدار» و «شناسنامه باران» از جمله آثار موفق ایشان است. کتاب «لله‌های داغدار» ۴۶ سال توقیف بود و فکر می‌کردم در حال حاضر یک نسخه از آن هم در دسترس نباشد، زیرا دستنویس بود.

بانوان شاعر سی از انقلاب همیای مردان پیش آمدند

اسماعیلی به حضور زنان شاعر در عرصه ادبیات معاصر اشاره کرد و گفت: پس از انقلاب اسلامی بانوان شاعر همیای مردان رشد کردند و پیش آمدند اما در معرفی آن‌ها کوتاهی کردیم؛ هر چند باید سنت قدرشناسی در جامعه را زنده کنیم.

گفت‌وگو با اسما خواجه‌زاده که داستان پناهندگی یک خانواده فلسطینی را ترجمه کرده است

تاریخ چند نسل درد

ادب و هنر/ جواد شیخ‌الاسلامی | «من پناهنده نیستم» حکایتی است از مصیبت ملت فلسطین و اجبار آنان برای خروج از سرزمین و وطنشان و زندگی تلخ در نقاط مختلف جهان به امید بازگشت به وطن.

رمان «من پناهنده نیستم» زندگی یک خانواده فلسطینی اهل طنطوره را به تصویر می‌کشد که به علت حمله اسرائیلی‌ها از سرزمین خود کوچ به نام رقبه است. او به اصرار پسرش حسن داستان زندگی خود را تعریف می‌کند.

این رمان روایت پناهندگی فلسطینیان و جنگ داخلی لبنان و حمله اسرائیل به این کشور است، رنج هجرت و قتل‌عام و قراقم بزرگی که پس از پیمان اوسلو بر سر فلسطین آمده است؛ رضوی عاشور همه این روایات را چنان با جزئیات دقیقی بیان می‌کند که یکی از مهم‌ترین رمان‌های مربوط به واقعه ۱۹۴۸ فلسطین در ادبیات روایی عرب را رقم می‌زند. حکایتی از مصیبت ملت فلسطین و اجبار آنان برای خروج از سرزمین و وطنشان و زندگی تلخ در نقاط مختلف جهان به امید بازگشت به وطن.

رضوی عاشور (۱۹۴۶-۲۰۱۴) داستان‌نویس و منتقد ادبی و استاد دانشگاه مصری است. برخی آثار این نویسنده به زبان‌های انگلیسی، اسپانیایی، ایتالیایی و اندونزیایی ترجمه شده و چند کتاب او برنده جایزه‌های متعدد ادبی از جمله بهترین کتاب نمایشنامه بین‌المللی کتاب قاهره و جایزه ادبی کنستانتین گاولفی شده‌اند.

انتشارات شهرستان ادب این کتاب را با ترجمه اسما خواجه‌زاده در ۴۲۲ صفحه به چاپ رسانده است، به همین بهانه گفت‌وگویی با مترجم این رمان داشته‌ایم که در ادامه می‌خوانید:

◆ از چه زمانی به سمت ترجمه رفتید؟

باید بگویم ترجمه عربی، واقعه‌ای بوده که ناگهانی و بدون تصمیم قبلی بر من وارد شد نه خود ترجمه علاقه‌مندی‌ام به ادبیات عرب پنجراهی به نام ترجمه را به روم باز کرد. در رویارویی با زبان عربی متوجه می‌شوم که ما شاید به دلیل یک سری حس‌های ناسیونالیستی بی‌مورد و چهپسا از فرط نزدیکی بیش از حد، دچار غفلت‌هایی در خصوص این زبان و تعامل با آن شده‌ایم. بسا این‌حال وقتی به حلقه کلمات آن نزدیک می‌شوید قدرت جاذبه‌اش چنان گیرتان می‌آندازد که رام‌رگشتی ندارد؛ زبان، ادبیات، بخصوص شعر، فوق‌العاده غنی و کاراست، ما هم در زبان فارسی خواه‌ناخواه تحت تأثیر و درآمیخته این زبان هستیم، طوری که ممکن است گاهی حتی فکر کنیم از بس این زبان آشناست برای ترجمه ما دشواری‌های کمتری نسبت به ترجمه از سایر زبان‌ها مواجه هستیم؛ که البته این‌طور نیست.

در هر حال ادبیات عرب سهیل نامتنتع است. من

شیفته این زیلّم و ترجمه، راه مسن برای دین و شنیدن منظومه‌بی‌نظیر این ادبیات است.

◆ وضعیت بازار ترجمه را در ایران بطور می‌بینید؟ چه نقاط ضعف و قوتی دارد؟

خلاصه بگویم، شلوع است؛ درباره ترجمه از عربی و خاصه‌تر ادبیات آن شاید به این شلوعی‌ها نباشد، به این دلیل که تاکنون آثار معدودی از ادبیات عرب ترجمه شده و مدتی است که بعضی ناشران کتاب‌های عربی را هم به فهرست آثار خود اضافه کرده و به ترجمه آن‌ها اهتمام نشان می‌دهند. نقطه‌قوت هم این است که به مسد اینترنت و شبکه‌های اجتماعی، مراکز بزرگی که پس از پیمان شناخت کتاب‌ها و نویسنده‌ایشان وجود ندارد و با خیلی از نویسنده‌ها می‌شود مستقیم ارتباط برقرار کرد. درباره ضعف هم می‌توان به اینکه من مترجم راهی برای گرفتن اجازه از نویسنده نام‌دار، اشاره کرد. من دوست دارم – و باید- که کتاب را با اجازه نویسنده‌اش ترجمه کنم، اما دلیل پشت دلیل که دستم بسته است. یک مسئله دیگر، گرایش پرزنگ به سمت ترجمه آثاری است که زیر نور و درجه‌بین قرار گرفته‌اند، جایزه برده‌اند و… قصدم مذمت این جریان نیست. فقط می‌گویم در هیاهوی ترجمه ایین آثار، قطعاً صداها و آثار دیگر در غبار غفلت دیده نمی‌شوند. یکدفعه می‌بینی نور می‌افتد روی نامت کتاب و قدم‌ها و همت‌ها به سمت ترجمه آن خیز برمی‌دارند؛ این نمی‌گذارد اندیشه‌ها، گرایش‌ها، دیدگاه‌ها و صداهای دیگر دیده شود و پا بگیرد.

برش

یک مسئله دیگر، گرایش پرزنگ به سمت ترجمه آثاری است که زیر نور و خزه‌بین قرار گرفته‌اند، جایزه برده‌اند و… قصدم مذمت این جریان نیست، فقط می‌گویم در هیاهوی ترجمه این آثار، قطعاً صداها و آثار دیگر در غبار غفلت دیده نمی‌شوند.

◆ رمان «من پناهنده نیستم» با اسم و عنوانی غافلگیرکننده منتشر شده است که نشان می‌دهد باید رمان پرچالشی باشد. بفرمایید که دلیل انتخاب این رمان چیست؟

نخستین دلیلش موضوع رمان است؛ فلسطین!

باشگاه خبرنگاران: انتشارات رشدیه پس از انتشار آثار منتور نیما پوشیج، مجموعه‌ای از اشعار پدر شعر نو را بتازگی روانه بازار کتاب کرد. برای انتشار این اثر، علاوه بر اینکه سروده‌های قبلی نیما مورد بازبینی و تنقیح قرار گرفته، سروده‌های منتشر نشده‌ای از او نیز به چاپ رسیده است.

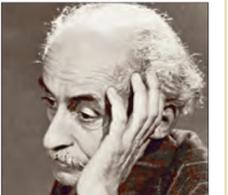
به گفته انتشارات رشدیه، شرارکیم پوشیج، فرزند نیما، این سروده‌ها را در اختیار انتشارات قرار داده است. در این اثر، مجموعه‌ای از سروده‌های نو نیما به همراه دستخط این شاعر برای نخستین‌بار ارائه شده است.

از جمله اشعاری که در این اثر برای نخستین‌بار به چاپ رسیده، متن کامل قطعه «بشارت» است که در زمان پهلوی به دلیل پهلوی به دلیل بخش کمی از آن منتشر شد. در مجموعه فعلی، این سروده به صورت کامل به چاپ رسیده است. «کشتگاه شاعر»، «دریغا جوانی» و… از دیگر عناوین شعرهای تازه‌کشف شده از نیماست.

مجموعه اشعار نیما پوشیج در هشت دفتر به همراه دستخط شاعر به کوشش شرارکیم پوشیج در ۷۰۴ صفحه و به قیمت ۱۱۵ هزار تومان به چاپ رسیده است.

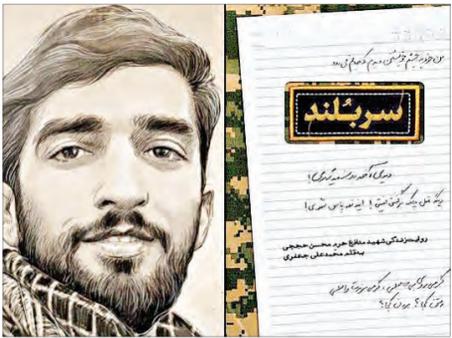
ادبیات

کشف اشعار تازه‌ای از نیما تولد دوباره «بشارت» پس از سانسور پهلوی

نکاتی درباره زندگینامه نویسی شهیدا

چهره مبهم ماه

پراکنده، تصویر نامنسجمی از شهید ارائه داده است؛ خاطراتی که بعضی‌شان نه تنها نقشی در پیشبرد روایت یا دانش‌افزایی مخاطب ندارند بلکه به نوعی، مخل روایت کلی نیز هستند.

بخش زیادی از خاطرات پدر شهید حججی در کتاب «سربلند» ارتباط مستقیمی با شهید ندارد و اضافی به نظر می‌رسد. برای نمونه، چند صفحه‌ای که پدر شهید، پیشینه یا شجره‌نامه خاندان حججی و خاطرات کودکی خودش را ذکر می‌کند، کاملاً قابل حذف است و خواننده، بسر در گم می‌ماند که زندگینامه شهید حججی را می‌خواند یا پدر شهید را! «پدربزرگم، آستخ ابوالقاسم، امام جماعت مسجد حکیم نجف آباد بود. ورد زبان‌ها بود که پای درس آیت‌الله بروجردی، آیت‌الله صدر و آیت‌الله حجت زانو زده. از قدیم رسم بود کاسب‌ها بعد از نماز صبح…»

به نظر می‌رسد در برخی از زندگینامه‌های شهیدای مدافع حرم، هدف روایت برای شخصی نویسنده هم مشخص نبوده و نگارش بی‌هدف، مخاطب را نیز بلا تکلیف کرده است. آیا هدف از انتشار زندگینامه شهیدا نشان دادن ابعاد مختلف شخصیتی آنان و ارائه الگو برای جوانان است یا صرفِ خاطره‌پردازی؟ بدیهی است که بازگویی خاطرات شخصی به منظور نشان دادن چهره زمینی و قابل دسترس شهید، امری پسندیده است، اما زیاده‌روی در این موضوع، سبب

دیگر اینکه نویسنده‌اش نویسنده توانایی است

رضوی عاشور، نویسنده رمانی که ترجمه کرده‌ام) «یا روزگار اسب‌های سفید، ابراهیم نصرالله» یا مثلاً «بازگشت به حیفاي غسل کنفتای» جزو چند اثر شناخته‌شده عربی در حوزه آثار مربوط به فلسطین و مقاومت در مقابل اسرائیل به‌شمار می‌رود.

◆ **قابل انکار نیست که ادبیات معاصر ما پس از انقلاب به علت دشمنی برخی کشورها به خوبی به جهان مغایره نشده است، چه از بعد خبری و سیاسی و چه از بعد فرهنگی. حتی کشورهای عرب زبان منطقه هم آشنایی چندانی با ادبیات معاصر ما ندارند. برای این خلأ پُرنامه خاصی دارید؟**

تلاش‌ها و اقداماتی در این حوزه انجام شده است. صدور چندان گسترده‌ای نیست اما شعله «را‌ج‌ای» را روشن نگه می‌دارد که چه‌بسا فردا روز شاهد باشیم به آتش بزرگی تبدیل شده که ادبیات در آن گرم می‌گیرد و آدم‌های زیادی را بیرون از این جغرافیا گرم می‌کند…

کتاب

نشر آینده منتشر کرد روایتی از مهاجرت در «درخت انار خانه حاج آقا»

فارس: «درخت انار خانه حاج‌آقا» نوشته نیما مراقبی از سوی نشر آینده دانش روانه بازار کتاب شد. «درخت انار خانه حاج‌آقا» حاوی ۳۲۷ صفحه است. در داستان‌های این بانوی نویسنده، مردم به رودی در گذر می‌مانند، به‌زندگیشان می‌پردازند، از هم در گذر زمان، فزون‌تر از مردمی سخن می‌گویند که دور از سرزمین میانه‌تنگ و یادشان به‌سوی بوم‌زادان است؛ با این یادآوری که بیشتر شخصیت‌های داستانی‌اش برآمده از جامعه مهاجران هستند. نگاهش از حال به‌گذشته می‌رود، حالی که او و دیگر مهاجران، چه بسیار به‌آن می‌اندیشند و به‌گذشته می‌نگرند. اما زیستن در سرزمینی که وطن دوم آن‌هاست؛ آنان را بخود وابسته است. آنان پوست انداخته‌اند و در دنیایی می‌زیند که گوهره زندگیشان کار است. برآمد این دگرگونی، خودیابی آنان بویژه در زنان است. «درخت انار خانه حاج‌آقا» به‌تابلویی بزرگ می‌ماند از ایران تا آلمان! روایتی است از کوچ. گویی کوچ با تاریخ ایران درهم تنیده، در گذشته، از گذشته‌های دور، از سده‌های میانه تا کنون، از جدایی‌ها، از شادی، غم و از اشک‌ها… تصویرپردازی‌هایش، در داستان و رمان، بسیار دقیق‌اند که بی‌گمان از آموزه‌های او در آموخته‌هایش سرچشمه می‌گیرد.

.....

بازتاب

.....

وهن «مقام شهادت» می‌شود. علاوه بر آن، تأکید بیش از حد بر جنبه‌های زندگی شخصی و خصوصی شهیدا سبب کم رنگ شدن وجوه اجتماعی و جنگاوری آنان شده است. در برخی زندگینامه‌ها- بخصوص قسمت خاطرات همسران شهدا- شاهد خصوصی‌ترین گفت‌وگوها هستیم که بار دیگر با مسئله هدف روایت رو به‌رو می‌شویم.

◆ فقدان روایت ماجراهای پس از شهادت

از آنجا که از صحنه‌های رزم و جنگ شهیدا روایت‌های منسجمی وجود ندارد، در بیشتر این آثار با فقدان روایت شهادت رو به‌رو هستیم و بین اعزاز به سوره و بازگشت پیکر شهید، خلأ روایت وجود دارد. به همین دلیل، بیشتر زندگینامه‌های شهیدای مدافع حرم، تک بعدی هستند و جای روایت حماسی در آن‌ها خالی است.

بیشتر زندگینامه‌های مدافعان حرم با صحنه تشییع و خاکسپاری شهدا به پایان می‌رسد و به زندگی خانواده و بویژه همسران شهیدا پرداخته نمی‌شود. فقط در کتاب «یادت باشد» همسر شهید به سختی‌ها و مشکلات پس از شهادت همسرش اشاره و حقایق تلخی را بیان می‌کند:

«هنوز نتوانسته‌ام خودم را با این شرایط وفق بدهم. روزهای خیلی سخت بر من گذشته؛ روزهایی که با یک صدا، با یک یادآوری خاطره، با دیدن یک زن و شوهر کنار هم می‌اختیار گریه کرده‌ام… روزهایی که حرف‌های خیلی تلخی می‌شنیدم. اینکه حمید برای پول رفته. اینکه شما حقوقتان از نظر شرعی مشکل دارد، چون حمید برای ایران شهید نشده است. حرف‌هایی که هر کدامشان مثل نمک روی زخم، وجودم را به آتش می‌کشد. هیچ عقل سلیمی قبول نمی‌کند در برابر پول چنین کاری بکند. اینکه همسرت دیگر نباشد…»

◆ کلام آخر

انتشار زندگینامه شهیدای مدافع حرم، جهت الگوسازی برای جوانان و ترغیب روحیه حماسی آنان ضروری و پس‌ندیده است، اما شتاب در انتشار این آثار، موجب پدید آمدن روایت‌هایی سطحی و زودگذر می‌شود. کتاب‌هایی که ویژگی‌های روایت ماندگار را ندارند؛ روی موج تبلیغ و زمان سواروند و به نظر می‌رسد با فروکش کردن تاب و تب تبلیغات از تب و تاب بیفتند.

